

Karai Kasang A Hpyen Hking

Ya kaw nna dai Madu hte, shi a n-gun marai a atsam hta e,
n-gun lapyin rawng nga mu. Nat e maw ai hkalem hkalau ai
lam hte hpe nanhte manga kau lu myit ga, Karai Kasang jaw
da ai hpyen hking nlang hte hpe bu hpun dagraw nga mu.

Ehpesu 6:10-11

SASANA AMU A MATU JIN JIN RAI NGA GA

Rev. Dr. James Paul Humphries

Rev. Dr. Lahtaw, Zau Sam

GABAW: **KARAI KASANG A HPYEN HKING**

KA LAJANG AI: *Rev. Dr. Lahtaw Zau Sam*

ISBN: 978-1-927468-19-7

COPYRIGHT © 2009 Rev. Dr. Lahtaw Zau Sam

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted, in any form, or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without the prior written permission of Project L.A.M.B.S. publications, Myanmar.

Matsing: Chyum Laika daw ni yawng hpe Dr. Ola Hanson gale da ai Jinghpaw Chyum Laika kaw na mahta da ai. Ndai “ * ” kumla madun da ai Chyum Laika daw ni hpe chyu sha KBC kaw nna bai dip shapraw ai Ga Shaka Ningnan Kabu Gara Shiga Chyum Laika kaw nna mahta da ai.

First Printing: August 24, 2009

Second Printing: March 15, 2012

Buga Hpung kata hta shadawn sharam hte dip shapraw ai.

KARAI KASANG A HPYEN HKING

MALAWM

GA NHPAW	5
I. HPYEN MA WA A N-GUN	12
II. HPYEN MA WA A NINGHKAP MAJAN	16
III. HPYEN MA WA A HPYEN HKING	19
a. Hkye Hkrang la ngu ai Hpri Gup Chyawp	20
b. Dinghpring ngu ai Sinda Magap	22
c. Tengman ngu ai Shing Kyit	24
d. Kabu Gara Shiga ngu ai Hkyepdin	26
e. Makam Masham myit ngu ai N-gang	27
f. Karai Kasang a Mungga ngu ai Wenyi Ntawng Nhtu	29
IV. HPYEN MA WA A MYIT MASA	31
V. HPYEN MA WA A ATSAM	34
VI. HPYEN MA WA A SHIGA	36
GA HPUNGDIM	38
Appendix:	
a. Hpyen gasat na jin jin rai nga ai hpyen ma langai a hpyen hkying ni	41
b. Kahtap nna hti na Chyum ga ni	42
c. Matsing na hte bai myit sumru ka na matu	43

KARAI KASANG A HPYEN HKING

1. Yaw Shada Lam

Ndai laika buk kaji gaw, Hkristu a sape ni makam masham hkrun lam hta sak hkrung hkawm sa ai ten, n gun la, lam madun, karum lu na hpe yaw shada let ka lajang dip shapraw dat ga ai. Hkristu hta kam sham sai sape langai, grau nna rawt jat kung hpan wa na lam hta chye na da ra ai lam ni hpe sharin achyin, lam madun, lakung lakap jahkum ya ai laika buk kaji rai nga ai. Hkristu gaw kamsham ai sape wa kaw nna, htani htana ngang grin ai asi si ai hpe mu mayu nga ai. Ndai laika buk kaji hpe hti hkaja ai a majaw, Hkristu Yesu a hpang hkan kaja tai wa na hpe anhte myit mada ga ai. Karai Kasang a mungdan a matu hking jahkum la nna, pru sa let kaga masha law law hpe sape shatai lu ai, magam bungli galaw na masha ni hpe Hkristu gaw tam nga ai.

2. Ga Gale ai lam

Ndai laika buk kaji hta English hte Jinghpaw ga lahkawng yan hte ka da ai hpe mu lu na re. Ga gale ai lam hta English kaw nna Jinghpaw de ga si shagu hpe ading tawk byan ai hku n re ai sha, a hkyak madung yaw shada lam, lachyum ni hpe n shamat jashai kau ai sha, shakut nna byan da ga ai. Hpa majaw nga yang kalang marang English ga si hpe Jinghpaw ga hku nna, htap htuk manu, lachyum rawng chye na mai na hku byan la yak ai gasi ni mung nga ai. Dai majaw ndai laika buk hpe hti ai shaloi nkau ni a matu nhkawn hkrang ai lam ni mung nga na re. Raitim, Chyum laika hte matut mahkai shingdaw let akyu hpyi nna

KARAI KASANG A HPYEN HKING

hti hkaja ai rai yang n dai mungkan sak hkrung lam hta na teng man ai mungga hpe tam sawk la lu na re.

3. Chyeju dum ai lam

Marai langai hkrai galaw ai amu gaw ngut kre na nloi nga ai, dai majaw karum shingtau ai shingdep shingtau ni hte magam bungli hpe rau jawm galaw yang gaw ngut kre awng dang lu nga ai. Karai Kasang lam madun ai hte lawu de na karum shingtau la ai manaw manang ni hpe grai chyeju dum nngai.

Lahi Yaw Htung - Translator

Kumbau Naw Awng - Computer & Layout Technician

Bummyang Hkaw Win - Translator & Editor

Grau nna, *Rev. Dr. Maji La Ja* kaw nna ndai laika buk kaji hpe hti jep matsun madun hpaji jaw la ai a majaw alak mi grai chyeju dum nngai. Nдай laika buk gaw anhte a myit masin hpe hkra shangun ai zawn, nang hti ai wa a myit masin hpe mung hkra lu u ga akyu hpyi ya dat ga ai. Karai Kasang a hpung shingkang dan hkung wa lu u ga.

Hkristu a mayam wa,

Rev. Dr. Lahtaw Zau Sam

KARAI KASANG A HPYEN HKING

GA NHPAW

Hkristu ndai dinghta mungkan e shinggyim masha langai hku nna sak hkrung hkawm sa ai shaloi “Karai Kasang a Mungdan” lam hpe law law lang ndau shana tsun shabra lai wa sai. Chyum laika hta na kabu gara shiga laika ni rai nga ai Mahte, Marku, Luka hte Yawhan ni hta “Karai Kasang a Mungdan” ngu ai ga hpe (40) lang ram lang da nga ai hpe mu lu ga ai. Anhte Hkristu a sape tai sai hte nan, Hkristu a Mungdan a mungchying sha ni tai lu sai. Anhte gaw ndai mungkan a matu n rai, malet nhprang ndai mungkan hta aten kadun nga pra ai sha rai nga ai. Yesu Hkristu a tengman ai lam hte kabu gara shiga hpe hkaw tsun shachyam shabra na matu mara shaga la hkrum ai ni anhte rai nga ga ai. Kasa Pawlu gaw kam sham ai Ehpesu hpung masha ni hpe tsun ai hta, shanhthe yawng Hkristu hta rai nga sai hte maren, Hkristu mung shanhthe hta rai nga sai. Dai majaw wenyi gasat gala majan a matu mara hkyen lajang ai lam ni hpe galaw ra sai, nga ai.

Karai Kasang gaw hpyen gasat na matu Shi a amyu masha ni hpe shaga nga ai. **Anhte a gasat gala ai gaw, asai yan ashan hpe n re ai sha, du agyi ni hpe mung, ahkang aya lu ai ni hpe mung, ndai sin mak nga ai mungkan a hpung dagu rawng ai ni hpe mung, sumsing lamu lahta tang e nga ai, n hkru n hkra ai nat a luksuk ni hpe mung, gasat gala nga ga ai (Ehpesu 6:12).** Bawnu hte myit mang ai lam, masin salum hte wenyi a lapran hta gang dun gang jen rai nna gasat hkat nga ai gaw sape shagu hkrum katut ai majan pa rai nga ai. Dai shara kaw nna myit ru myit yak ai lam, dingkren ai lam, myit hki lit li ai lam ni prut pru ai shara mung rai nga ai. Anhte a myit mang ai lam hte galaw ai arawn alai

KARAI KASANG A HPYEN HKING

ni gaw, kraw kata e rawng nga ai madu lahkawng a hkang shading ai lam hta madung dat nga ai. Dai lahkawng gaw aten shagu langai hte langai dang manga lu na matu majan baw gasat nga ma ai. Masha langai gaw hkum hkrang, myit masin, wenyi ngu ai hte shachyaw da nga ai. Ndai lam masum hpe hkum shan, myit jasat, myit masa, myit kata hkam sha ai lam, masha a myit gindai masin salum ngu nna lachyum jat shaleng da nga ai. Anhte a hpyen wa mung dai lam masum hpe shading nna gasat gala ai lam galaw nga ai.

Wenyi majan hta anhte hkrai sha rai nga ga ai ngu myit la chye ga ai. Hkum hkrang langai sha rai nga ai nawku hpung mung wenyi majan hta gasat gala lawm nga ai hpe anhte myit n dum, malap kau chye nga ga ai. Anhte hpe gasat ai hpyen wa a yaw shada lam madung gaw daw hka wa shangun nna, gasat shamyit la na hte, nawku hpung hta na Hkristan hpyen la ni shada nhtang gasat gala hkat shangun na hte, nawku hpung hpe jahten shabya kau na matu rai nga ai.

Ndai laika buk hta lang da ai ga lami n kau mi gaw Chyum mungga hta mung mu lu ai sha n ga, anhte a shani shagu na sak hkrung lam hta awng dang ai lam hpe magra jum tek lu hkra garum ya lu nga ai. Ndai ga si ni hpe kachyi mi jat nna lachyum sung ai hku chye na ai shaloi, Hkristu a sape langai hku nna sasana magam amu hta gara hku shang lawm lu nga ai hpe hpyen hpyen pa pa mu mada wa lu na rai nga ai.

KARAI KASANG A HPYEN HKING

Ga si ni

Hpyen ma: hpyen majan hta gasat gala ai hpyen la, ninghkap gasat ai wa, htim gasat ai wa.

Hpyen majan: gasat ai, htim gasat ai, ninghkap gasat ai, man hkrum katut ai, ningdat hkat ai, majan, majan mahpang, gasat gala lam, masa n bung hkat ai, manghkan, shingjawng ai, hkying hkat ai, gang bang majan.

Daru magam: atsam madung, dang di lu ai atsam, n-gun, atsam ningja, gindai atsam, ninggawn atsam, uphkan atsam, up hkan ai, up ai, lak san ahkaw ahkan.

Rawt tsap: adingjan tsap ai, rawt ai, shara, tsang madang, n-gun dat ai, madu ai, seng ang ai, tara shang, jum tek da ai, lu la ai, dang kau ai, nan nan, grin nga ai, ga sadi dung ai, hkam jan lu ai, mahkrum madup, madi shadaw ai.

Akyu hpyi ai: matut mahkai ai, nawku akyu hpyi ai lam, akyu hpyi ga, gahti galai kyu hpyi ga, hpyi nem ai lam, hpyi lajin ai lam, lajin laroi ga.

Dat kasa: sumtsan kasa, ningtau, sumtsan salang, mayun dat kasa, hkring mang, kasa.

Da da ai magam: lai len, masa, yaw shada lam, sawn magam bungli, lai masa, myit masa.

KARAI KASANG A HPYEN HKING

Lahta na shaleng dan ai ga lami ni hpe chyena lu sai majaw, Ehpesu 6:10-20 hta na chyumga hpe matut hkaja mat wa yu ga.

Ya kaw nna dai Madu hte, shi a n-gun marai a atsam hta e, n-gun lapyin rawng nga mu. Nat e maw ai hkalem hkalau ai lam hte hpe nanhte manga kau lu myit ga, Karai Kasang jaw da ai hpyen hking nlang hte hpe bu hpun dagraw nga mu. Kaning rai nme law, anhte a gasat gala ai gaw, asai yan ashan hpe n re ai sha, du agyi ni hpe mung, ahkang aya lu ai ni hpe mung, ndai sin mak nga ai mungkan a hpung dagu rawng ai ni hpe mung, sumsing lamu lahta tang e nga ai, n hkru n hkra ai nat a luksuk ni hpe mung, gasat gala nga ga ai. Dai re ai majaw, n hkru n hkra ai nhtoi hta nanhte ban hkum kau lu nna, lam shagu hte hpe shangut nhtawm, lahpran tsap nga lu myit ga, Karai Kasang a hpyen hking nlang hte hpe lang dagraw nga mu. Dai rai nna, nanhte a nshang hpe teng man ai hte kyit nna, ding hpring ngu ai sinda magap hpe dagap nhtawm, ngwi pyaw shabyin ai kabu gara shiga hkaw tsun na jin jin rai nga u ga, lagaw hta kyepdin din let, lahpran tsap nga mu. Dai hta n-ga, nhkru n hkra ai wa a wan pala nlang hte hpe sat dang kau lu na, makam masham ngu ai n-gang hpe lang kahtap nga mu. Hkye hkrang la ngu ai hpri gup chyawp hpe chyawp nna, Karai Kasang a mungga ngu ai Wenyi a ntawng nhtu hpe, a hpye nga mu. Ahkying ladaw shagu hte hta e, akyu hpyi nna hpyi nem ai amy myu hte, dai Wenyi hta hpyi nga nna, a maja nga let chyoipra ai ni nlang hte a matu mara n-gun n yaw ai sha, tut tut ahpyi nga mu. Dai kabu gara shiga a jaw

KARAI KASANG A HPYEN HKING

e, hkang hkyihkyang hte hkang da ai kasa ngai rai nga ti mung, dai kabu gara shiga a sumg htum ai lam hpe nden ja ai myit hte shana ya lu nna, ngai mai tsun ai hte maren n hkrit n kang ai sha tsun dan lu hkra, nye a n-gup hpaw ai shaloi, tsun dan lu na mung sumtu, ngai hpe jaw ya u ga, nye a matu mung akyu a hpyi nga mu.

Ndai chyumga hta na ahkyak dik ai ga yan lahkawng hpe anhte a myit masin hta e matsing sum hting da na lajin mayu nngai. Ndai chyumga gaw Hkristu a sape (sh) Hkristu a hpyen ma langai a lam hpe adan aleng tsun dan da ai hte anhte mung dai hte maren hkawm sa wa lu u ga myit mada nngai.

Langai

“ Dai Madu hte, shi a n-gun marai a atsam hta e, n-gun lapyin rawng nga mu,”

Lahkawng

“ nanhte manga kau lu myit ga”

Ndai chyumga daw hta Hkristu a sape hpyen ma ni gaw, Hkristu a Mungdan a matu mara gasat gala ai hpyen majan hta rai nga ai. Anhte a atsam hte n rai, Yesu Hkristu a atsam hte lahpran tsap nga ra ai. Ndai lam gaw magrau grang ai myit hte lahpran tsap nga na matu Karai Kasang Yawshu hpe tsun ai ga hte hpan langai sha rai nga ai (*Yawshu 1:6, 7, 9 & 18*). Dai aten hta e Yawshu gaw Karai Kasang a amyuu masha ni hte rau ndat da ai mung de shang kabye na matu Yawdan hka hpe rap na hkyen taw nga ai aten re. Egutu mung kaw nna Karai Kasang shanhte hpe hkye mawai shaw

KARAI KASANG A HPYEN HKING

la ai hte, ga sadi jaw da ai mung de shang kabye kasat madu la na matu rai nga sai. Karai Kasang anhte hpe jaw da ai ga sadi law law nga ai. Dai ga sadi ni anhte hta e dik wa u ga, pru sa nna gasat na awng sharawng ai myit anhte hta n rawng ai rai yang, dai ga sadi ni gaw anhte a matu n rai nga ai.

Anhte ndai chyunga hpe sawk sagawn hpang wa ai hte rau, ndai laika a shingdu labau hpe shawng gawn yu ga. Kasa Pawlu ndai laika hpe kadai ni hpe yaw shada nna ka ai, hpa majaw ka ai ngu ai lam hpe shawng madung dat nna yu yu ga.

Ehpesu nawku hpung gaw Asha Maina (ya Turaki mung) e rai nna, Ladoki hte Kolose mare ni hte htep nga ai. Roma Hkawseng mungdan a ahkyak ai ka ang panglai (Mediterranean) hkinggau sang hpaw daru langai rai nga ai. Roma ni a nat karai num Diana hpe shagrau sha a da ai ram ram kaba ai htingnu gaw de da ai shara rai nga ai (*Kasa 19:10*). Masum ning daram Kasa Pawlu a kabu gara shiga htawn shabra ai ginjaw shara hku nna mung shatai lai wa sai. Ndai laika hpe Roma mung e Kasa Pawlu bawng dung nga yang AD 60 ning daram hkan e Kolose ni kaw shagun dat ai laika hte rau ka ai rai na re ngu sawn jhtuk la lu ai.

Ehpesu laika a yaw shada lam madung gaw, Karai Kasang a htani htana masing hte matsan dum lama ai lam ni hpe htinggrum nna sape ni grau chye na wa na matu garum ya na lam rai nga ai. Nawku hpung gaw Karai Kasang hte kanawn mazum na hte sape langai hte langai kanawn mazum ai lam ahkyak ai hpe chye na na matu mung yaw shada ai lam hta lawm nga ai. “Hkristu hta e” masha tai nga lu ai a marang e lu la ai kaba dik ai shaman chyeju

KARAI KASANG A HPYEN HKING

hpe laika hti ai wa chye na u ga, dai lam hpe npawt dat nna shawng ka da nga ai. Nawku hpung hta na sape ni yawng gaw, Hkristu hta e kadai ni rai nga ai hte dinghta ga ntsa e sak hkrung ai a yaw shada lam ni gaw hpa rai nga ai lam hpe atsawm sha chye na myit hkawn na matu Kasa Pawlu aja awa akyu hpyi wa sai. Shi tsun ai gaw shawng nnan e Karai Kasang hte rau dung ra ai, dai hpang e Karai Kasang hte rau hkawm sa ra ai, de a akyu ara gaw Yesu Hkristu hta e ngang ngang kang kang lahpran tsap nga lu ai lam rai nga ai. Ehpesu laika a ka-ang daw hta e tsun da ai lam gaw, anhte kam sham ai ni shada kaning rai shingdep shingtau nna sak hkrung nga ra ai lam hte, kam sham ai dinghku masha ni hte mung galaw gung ai lanu lahku ai sasana amu hpe galaw na lam tsun da nga ai.

Kasa Pawlu ka ai laika langai mi hta anhte kahtap jat myit yu na matu lam langai hpe myit dum lu nngai. Dai gaw shi hte rau bungli galaw ai manang, jawng ma Timohti hpe Hkristu a hpyen ma kaja tai ai lam hte seng nna ram ram shaleng nna tsun da nga ai. Timohti hpe tsun ai gaw:

Dai re ai majaw, ngai sha e, Hkristu Yesu hta e rawng ai chyeju hta, n-gun lapyin jat wa lit ga. Sakse law law a man e ngai kaw na nang na la sai lam hte hpe, masha kaga hpe sharin achyin chye ai kangka re ai masha hte kaw htawt ap ya u. Hkristu Yesu a hpyen ma kaja zawn, ru tsang jawm hkrum ga. Hpyen amu gun hpai ai wa kadai mung, tinang hpe hpyen hpung hta shalawm la ai wa a myit htuk lu hkra, ndai aprat na arai ni hta tinang hkum hpe ahkang abai shangun ma ai n rai (II Timohti 2:1-4).